

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๙๙ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

“๑ ตุลาคม วันผู้สูงอายุสากล”

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

ปลูกต้นรวงผึ้งเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดกิจกรรมปลูกต้นรวงผึ้งตามโครงการปลูกต้นรวงผึ้งเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ซึ่งต้นรวงผึ้งเป็นพรรณไม้ประจำพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ เนื่องจากดอกรวงผึ้งจะออกดอกในช่วงเดือนพระบรมราชสมภพ ส่วนสีเหลืองของดอกรวงผึ้งยังเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพ นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงปลูกต้นรวงผึ้งไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่พระองค์เสด็จฯ ไปประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อพระราชทานไว้ให้เป็นตัวแทนพระองค์ท่านและเป็นสิริมงคลแก่ราษฎร

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๔๕ น. นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม นายกเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วย นายพศวัจน์ กนกนาก อุปนายกเนติบัณฑิตยสภาคนที่ ๑ นายสิงห์ชัย ทนินซ้อน อุปนายกเนติบัณฑิตยสภาคนที่ ๒ นายชาติรี สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายศักดิ์ ช่างรังษี เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วย คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ร่วมถ่ายภาพหมู่ก่อนปลูกต้นรวงผึ้งตามโครงการ “ปลูกต้นรวงผึ้งเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐” ณ บริเวณหน้าห้องประชุมหาวชิราวุธ ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

เนื่องจากปก

กฤษฎา บุญยสมิต*

วาสนา เกตุแห่ง**

“๑ ตุลาคม วันผู้สูงอายุสากล”

วันผู้สูงอายุสากล (International Day of Older Persons) ตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม ของทุกปี โดยองค์การสหประชาชาติ (UN) กำหนดขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ หรือ พ.ศ. ๒๕๓๔

เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ ให้คนทั่วไปตระหนักถึงการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ผ่านมาว่าท่านทั้งหลายได้เคยสร้างคุณประโยชน์ คุณงามความดีไว้ให้กับสังคมและประเทศชาติอย่างมากมาย รวมทั้งสรรค์สร้างสิ่งที่มีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ให้กับสังคมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังได้กำหนดนิยามของสังคมผู้สูงอายุไว้ว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป สัดส่วนเกินร้อยละ ๑๐ ของประชากรทั่วประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งประเทศ

สำหรับในประเทศไทย วันผู้สูงอายุเริ่มได้รับความสำคัญตั้งแต่สมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณภาพ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยได้มอบให้กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่เดือดร้อนมีความทุกข์ยากประสบปัญหาและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง เมื่อมาถึงสมัยรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ก็มีการสานต่อความสำคัญ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ อนุมัติให้วันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี

* อัยการอาวุโส, สำนักงานอัยการสูงสุด, ภาควิชานิติศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

จากเนติบัณฑิตยสภา

เดือน ตุลาคม ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๙๙

สารบัญ

๒ จากเนติบัณฑิตยสภา

๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก

๔ เนื่องจากปก

๙ ปัญหาจากข้อหารือกฎหมายที่น่าสนใจ

๑๒ เจาะฎีกาเด่น

๑๔ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย

๑๖ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

๑๘ บทความเรื่อง “ขั้นตอนการขออุทธรณ์ฎีกาฉบับในคดีความผิดตามใบสั่ง”

๒๒ มุมข่าว

๒๓ จากเนติบัณฑิตยสภา

๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม รองประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายกฤษฎา บุญยสมิต ฝ่ายอำนวยการ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พริก ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุระนะ ● นายทรงพล สุวรรณพงษ์
- นางสาวรุษา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ สุขสมเกษม กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นายกฤษฎา บุญยสมิต
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชนินทรลีลา ● นายอำนาจ เนตยสุภา
- นายทีปกร โกลมพันธ์พร ● นางสาวลิตานันท์ ศรีวรรกร ● นายนิตินันท์ บุรณะเจริญรักษ์ ● นายนิธิพัฒน์ สินเพ็ง ฝ่ายดำเนินการ
- นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไส้วงณะ ● นางสาววาสนา เกตุแห่ง กะเบียญ จัดส่ง ● นางสาววิศรดา สุขโสสี

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในจากเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

เป็นวันผู้สูงอายุ และได้เลือก “ดอกคำตวน”^๑ เป็นสัญลักษณ์ของผู้สูงอายุเนื่องจากคำตวนเป็นพืชยืนต้นที่มีอยู่มากในสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯบรมราชชนนีเป็นต้นไม้ที่ให้ความร่มเย็นลำต้นมีอายุยืน มีใบเขียวตลอดปี ให้ร่มเงาดี

และดอกก็มีสีนวล กลิ่นหอม กลีบแข็งไม่ร่วงง่าย เหมือนกับผู้ทรงวิญญูติที่คงคุณธรรมความดีงามไว้ให้เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลานตลอดไป

กฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุในประเทศไทย^๒ ได้มีบังคับใช้มาแล้วทั้งสิ้น ๓ ฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุ และสภาพสังคมประเทศไทยในปัจจุบันได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รัฐบาลจึงมีนโยบายและมาตรการในการดูแลผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยโดยการให้เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย เพื่อให้ได้รับสวัสดิการที่จำเป็นโดยให้เรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตและให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุน และให้กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร เป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนเพื่อนำส่งเข้ากองทุน และในปีงบประมาณที่มีเงินบำรุงกองทุนส่งเข้ากองทุนเกินสี่พันล้านบาท ให้กรมกิจการผู้สูงอายุนำเงินบำรุงกองทุนส่วนที่เกินนั้นส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติจัดสรรเงินบำรุงกองทุน และเงินที่มีผู้บริจาคเข้ากองทุนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย สำหรับจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์ดังกล่าว กำหนดกรณีการได้รับยกเว้น ลดหย่อน หรือคืนเงินบำรุงกองทุน และกรณีที่ต้องเสียเงินเพิ่ม รวมทั้งเพิ่มบทกำหนดโทษ และการเปรียบเทียบคดี และแก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไข

เพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุแต่ละฉบับ มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖^๓

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” “กองทุน” “คณะกรรมการ” และ “รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ” (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กผส.” ประกอบด้วย

๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ

๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

๓) ประธานสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย

ในพระราชบัญญัติสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯบรมราชชนนีเป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

๔) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุจำนวนไม่เกินห้าคน

๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์

^๑ ปัจจุบัน คำตวนเป็นพันธุ์ไม้มงคลที่สมเด็จพระศรีนครินทร์ฯบรมราชชนนีพระราชทานประจำจังหวัดศรีสะเกษ (ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ)

^๒ บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดย วรรณวนิช สว่างแจ้ง กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

^๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๓๐ ก วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และเพื่อให้ได้กฎหมายที่ครอบคลุมทุกด้านสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและ ๒ ประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และผู้อำนวยการ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ ได้รับ แต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระ ติดต่อกัน (มาตรา ๕)

๔. กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อตาย หรือลาออก หรือเป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นคนไร้ ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคณะรัฐมนตรี ให้ออกเพราะบกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติ เสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ หรือได้รับโทษจำคุกโดย คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก (มาตรา ๖)

๕. กำหนดให้การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก (มาตรา ๗)

๖. กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา ๘) ๓

๗. กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) กำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการ คัดกรอง การส่งเสริม และการสนับสนุน สถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวได้มี ส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ

๒) กำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและ แผนหลักตาม (๑) ตลอดจนประสานงานติดตามและประเมิน ผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักดังกล่าว

๓) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ กิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและการพัฒนาผู้สูงอายุ

๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๐ (๑)

๕) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติ การจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน ผู้สูงอายุตามมาตรา ๒๐ (๒)

๖) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงาน สถานะการเงินและการบริหารกองทุนตามมาตรา ๒๐ (๓)

๗) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวง การคลังตามมาตรา ๒๑

๘) กำหนดระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้

๙) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี ให้มีหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ

๑๐) เสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของ ประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๑๑) พิจารณาเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับผู้สูงอายุตามที่ พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็น อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๙)

๘. กำหนดให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการ คุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และรับผิดชอบ ในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๑๐)

๙. กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข ที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

๒) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่ เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

๓) การประกอบอาชีพหรือมีอาชีพที่เหมาะสม

๔) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

๕) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย โดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือการ บริการสาธารณะอื่น

๖) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตาม ความเหมาะสม

๗) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

๘) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจาก การถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วย กฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

๙) การให้คำแนะนำปรึกษาดำเนินการอื่นที่ เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว ๔

๑๐) การจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่ม ให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

๑๑) การส่งเสริมระเบียบซึ่งพิตามความจำเป็นอย่าง ทั่วถึงและเป็นธรรม

๑๒) การส่งเสริมในการจัดการศพตามประเพณี

๑๓) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (มาตรา ๑๑)

๑๐. กำหนดให้การเรียกร้องสิทธิหรือการได้มาซึ่ง สิทธิหรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับตามที่ บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น (มาตรา ๑๒)

๑๑. กำหนดให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เรียกว่า “กองทุนผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๓)

๑๒. กำหนดให้กองทุนประกอบด้วย เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินที่ได้รับจากงบประมาณ รายจ่ายประจำปี เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้ เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือโดยนิติกรรมอื่น และดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน (มาตรา ๑๔)

๑๓. กำหนดให้เงินและดอกผลตามมาตรา

๑๔. ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา ๑๕)

๑๔. กำหนดให้ผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุน มีสิทธินำไปลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ หรือได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับทรัพย์สินที่บริจาคแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในประมวลรัษฎากร (มาตรา ๑๖)

๑๕. กำหนดให้ผู้ประกอบการเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุ ที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพผู้นั้นมีสิทธิ ได้รับการลดหย่อนภาษีทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร (มาตรา ๑๗)

๑๖. กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุน คณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง จำนวนห้าคนในจำนวนนี้ ต้องเป็นผู้แทนองค์กรของผู้สูงอายุ จำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งคน และผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการระดมทุนจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ ผู้สูงอายุเป็นกรรมการ และเลขานุการ (มาตรา ๑๘)

๑๗. กำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตาม

ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๒) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนผู้สูงอายุ ตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน ต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๐)

๑๘. กำหนดให้การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษา เงินกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๒๑) ๕

๑๙. กำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำ งบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ภายในหนึ่งร้อย ยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ (มาตรา ๒๒)

๒๐. กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน ผู้สูงอายุแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ ส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปฏิบัติ หน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรง คุณวุฒิเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๓)

๒. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓^๔ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) มีบทบัญญัติ ทั้งสิ้น ๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณานุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัด สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา ๒๐ (๒) (มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ (๕))

๒. แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในเรื่องการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ เป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ (๑๑))

๓. แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมี อำนาจหน้าที่พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การ ส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ (๒))

๓. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐^๕ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครองการ

^๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๕๖ ก วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ หน้า ๑ (วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป)

^๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๓๑ ก วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ หน้า ๓๖ (วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป)

ส่งเสริม และการสนับสนุนในเรื่องการจ่ายเงินสงเคราะห์ เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยตามมาตรา ๑๕/๓ (มาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๑๑ (๑๑/๑))

๒. กำหนดให้กองทุนประกอบด้วยเงินบำรุงกองทุนที่ได้รับตามมาตรา ๑๕/๑ (มาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๑๔ (๒/๑))

๓. กำหนดให้เรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละสองของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต และให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนพร้อมกับชำระภาษีสรรพสามิต ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๑)

กำหนดให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุน ตามมาตรา ๑๕/๑ เพื่อนำส่งเข้ากองทุนตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และถ้าในกรณีที่ยังคงประมาณได้มีเงินบำรุงกองทุนส่งเข้ากองทุนเกินสิ้นล้นบาท ให้กรมกิจการผู้สูงอายุนำเงินบำรุงกองทุนส่วนที่เกินนั้นส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินภายในสามสิบวันนับจากวันที่ กองทุนได้รับ (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๒)

กำหนดให้คณะกรรมการจัดสรรเงินบำรุงกองทุนตามมาตรา ๑๔ (๒/๑) และเงินที่มีผู้บริจาคเข้ากองทุนตามมาตรา ๑๔ (๓) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย สำหรับจ่ายเป็นเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๓)

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าสุราและยาสูบ ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตได้รับการยกเว้น ลดหย่อน หรือคืนภาษี ให้ได้รับการยกเว้น ลดหย่อน หรือ คืนเงินบำรุงกองทุนด้วย ตามระเบียบที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๔)

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ส่งเงินบำรุงกองทุนหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนด หรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง ให้เสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของ ๗ จำนวนเงินที่ไม่ส่งหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนดหรือจำนวนเงินที่ส่งขาดไป แล้วแต่กรณีนับแต่วันครบกำหนด ส่งจนถึงวันที่ส่งเงินบำรุงกองทุน แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนเงินบำรุงกองทุนและให้ถือว่าเงินเพิ่มนี้ เป็นเงินบำรุงกองทุนด้วย (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๕) กำหนดโทษผู้มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนผู้ใดโดยเจตนาหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงไม่ส่งเงินบำรุงกองทุน หรือส่งเงินบำรุงกองทุนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๖)

กำหนดในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการ

กระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๗)

กำหนดโทษความผิดตามมาตรา ๑๕/๖ และมาตรา ๑๕/๗ ถ้าอธิบดีกรมสรรพสามิตหรือผู้ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมสรรพสามิตเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกได้รับโทษถึงจำคุก ให้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ (มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๕/๘)

๔. แก้ไขเพิ่มเติมให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือ ระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น ประกาศหรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ (มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔)

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้มีประกาศปฏิญญาผู้สูงอายุไทย^๖ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นปีเดียวกันกับที่องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมและเชิญชวนให้ประเทศสมาชิกร่วมกันส่งเสริม กิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้สูงอายุและประกาศให้เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ ปฏิญญาผู้สูงอายุไทยจึงเป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ โดยมีสาระสำคัญของปฏิญญาผู้สูงอายุไทย ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้และผู้พิการที่สูงอายุ

ข้อ ๒ ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ รักรักษาความเข้าใจความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับ บทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข

ข้อ ๓ ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย

ข้อ ๔ ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเห็นชีวิตมีคุณค่า

ข้อ ๕ ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัย

^๖ มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ.กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ของตนเอง ต้องมีหลักประกัน และสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแล จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม

ข้อ ๖ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึ่งพาตนเองได้สามารถช่วยเหลือครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในสังคม เป็นแหล่งภูมิปัญญาของคนรุ่นหลัง มีการเข้าถึงสังคม มีนันทนาการที่ดีและมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อ ๗ รัฐ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ข้อ ๘ รัฐ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิคุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

ข้อ ๙ รัฐ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องรณรงค์ ปลุกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูต่อบุพการี และเอื้ออาทรต่อกัน

นอกจากนี้ การเตรียมการออมของแต่ละคนเพื่อให้มีความพร้อมตามสมควรยามเข้าสู่วัยชราเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ ประชาชนจำนวนมากที่ไม่ได้อยู่ในระบที่มีหลักประกันมั่นคงในยามสูงวัยดังเช่นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในระบบบำนาญชราภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญชราภาพข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำนาญชราภาพข้าราชการ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นการออมภาคสมัครใจไว้ให้เป็นทางเลือกของประชาชนด้วยโดยรัฐให้การสนับสนุนเงินสมทบ ดังมีเหตุผลในการตรากฎหมายฉบับนี้ไว้ว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ จัดให้มี

การออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึงประชากรภาคแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศที่เป็นแรงงานนอกระบบยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพอย่างทั่วถึงจึงมีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในความยากจนในวัยสูงอายุ อันเนื่องมาจากไม่มีช่องทางหรือโอกาสเข้าถึงระบบการออมเงินในขณะที่อยู่ในวัยทำงานเพื่อสร้างความมั่นคงในบั้นปลายของชีวิตตลอดจนเพื่อเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนคนไทยในวัยทำงาน จึงจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นช่องทางการออมขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพให้ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบบำนาญ อันเป็นการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ

ในอนาคตอันใกล้จะเห็นได้ว่า ในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และประสบปัญหาเชิงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเป็นอัตราสูง ส่งผลต่อการจ้างงาน ระบบสวัสดิการสังคม และภาคบริการสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา โดยประเทศไทยถูกจัดให้เป็นประเทศที่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุ^๗ (Aging Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นั่นคือประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ ๑๐.๔ ในปีพ.ศ. ๒๕๔๘ และประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ว่า ปริมาณประชากรไทยที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปในปีพ.ศ. ๒๕๖๘ จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐% ของประชากรทั่วประเทศ นั้นหมายถึงประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) การที่ประเทศไทยต้องก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วจะส่งผลให้วิถีชีวิต ในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาครัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรการออกมารองรับเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

ภาพหน้าปก

ภาพโดย FuSuSu. จาก Pixabay

แหล่งข้อมูล

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ โดย วรณวัฒน์ สว่างแจ้ง กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๕ จากเว็บไซต์ <https://www.parliament.go.th/>

มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕ จากเว็บไซต์ <http://www.dla.go.th/index.jsp>

กรมกิจการผู้สูงอายุ (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕ จากเว็บไซต์ <https://www.dop.go.th/th/aboutus/๙สูงวัย...ไม่ไร้ค่า> โดยกรมประชาสัมพันธ์ (ออนไลน์) ค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕ จากเว็บไซต์ <https://www.prd.go.th/th/> <https://mgronline.com/dhamma/detail/๙๕๑๐๐๐๐๐๐๓๘๗๒๗>

รู้หรือไม่?๑ตุลาคม คือวัน“วันผู้สูงอายุสากล”. เดลินิวส์ออนไลน์ ค้นเมื่อ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕ จากเว็บไซต์ <https://www.dailynews.co.th/articles/๓๓๐๗๔๗/>

^๗ อ่างแล้ว. ข้อ ๘

ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสยด

สิทธิต่างฯ ตั้งศิริ*

การพิจารณาใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา หรือเร่งรัดติดตามให้แก่โรงงานให้เป็นไปตามสัญญา**

ข้อเท็จจริง

สำนักงาน ศ. ได้ทำสัญญาจ้างก่อสร้าง กับบริษัท ก. เพื่อก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์และปรับปรุงถนนภูมิทัศน์รอบสำนักงาน ศ. ราคาจ้าง ๑๖,๔๕๙,๐๐๐ บาท กำหนดเวลาแล้วเสร็จทั้งหมดภายใน ๒๑๐ วัน แบ่งเป็น ๑๑ งวดงาน ตรวจรับงานและเบิกจ่ายค่าจ้างแล้ว ๘ งวดงาน เป็นเงิน ๑๑,๑๙๒,๑๒๐ บาท ยังไม่ตรวจรับงานและไม่ได้เบิกจ่ายค่าจ้างอีก ๓ งวดงาน เป็นเงิน ๕,๒๖๖,๘๘๐ บาท เนื่องจากหลังคาของอาคารต้องมุงด้วยแผ่น Metal Sheet ขนาดความหนา ๐.๕๕ มิลลิเมตร ตามรายการประมาณการค่าก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์และปรับปรุงถนนภูมิทัศน์รอบสำนักงาน ศ. เอกสารแนบท้ายสัญญา ผนวก ๓ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา และพื้นของอาคารต้องไม่มีการสร้างทางเดินลาด (Curb Ramp) แต่ผู้รับจ้างได้มุงหลังคาด้วยแผ่น Metal Sheet ขนาดความหนา ๐.๔๗ มิลลิเมตร และสร้างทางเดินลาด (Curb Ramp) ไปก่อน โดยที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติให้แก่ใช้สัญญา ผู้รับจ้างอ้างว่าได้ดำเนินการไปตามคำสั่งของผู้ควบคุมงานและคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่สำนักงาน ศ. แต่งตั้ง จึงขอส่งมอบงานและขอเบิกเงินค่าจ้าง ส่วนผู้ควบคุมงาน/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเสนอขออนุมัติเพื่อแก้ไขสัญญา โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากได้รับแจ้งจากผู้รับจ้างว่าแผ่น Metal Sheet ขนาดความหนา ๐.๕๕ มิลลิเมตร ไม่มีจำหน่ายทั่วไป จะต้องสั่งผลิตจากโรงงานเท่านั้น ซึ่งโรงงานจะรับผลิตในปริมาณ ๓,๐๐๐ ตารางเมตรขึ้นไป แต่ปริมาณงานของโครงการมีเพียง ๑,๕๐๘ ตารางเมตร จึงมีความจำเป็นต้องใช้แผ่น Metal Sheet ขนาด ๐.๔๗ มิลลิเมตรแทน และอ้างว่าสำนักงาน ศ. มีนโยบายให้ใช้พื้นที่อาคารอเนกประสงค์จอดรถยนต์ได้ด้วย แต่สำนักงาน ศ. ไม่อนุมัติให้แก่ใช้สัญญา และได้มีหนังสือ ๒ ฉบับ เร่งรัดให้ผู้รับจ้างทำการแก้ไขงานให้เป็นไปตามสัญญาโดยระบุว่า

หากผู้รับจ้างเพิกเฉยจะพิจารณาบอกเลิกสัญญา แต่ผู้รับจ้างก็เพิกเฉย ต่อมาสำนักงาน ศ. ตรวจสอบข้อมูลพบว่าสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้มีการออกใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานให้กับผู้ประกอบการที่มีขอบข่ายผลิตแผ่น Metal Sheet ขนาดความหนา ๐.๕๕ มิลลิเมตร และพบว่าผู้ประกอบการที่มีแผ่น Metal Sheet ขนาดความหนา ๐.๕๕ มิลลิเมตร จำหน่ายทั่วไปตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน

ข้อหาหรือ^๑

๑. การที่สำนักงาน ศ. มีหนังสือเร่งรัดติดตามให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานให้เป็นไปตามสัญญาจำนวน ๒ ครั้งแล้ว แต่ผู้รับจ้างยังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการ กรณีดังกล่าวเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร หากสำนักงาน ศ. จะดำเนินการบอกเลิกสัญญาต่อไป

๒. ในการบริหารสัญญา หากสำนักงาน ศ. จะมีหนังสือเร่งรัดติดตามให้ผู้รับจ้างมาทำการแก้ไขงานให้เป็นไปตามสัญญาอีกครั้งโดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามสมควร กรณีดังกล่าวจะยังดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้ จากข้อหาทั้งสองข้อดังกล่าวเป็นประเด็นเรื่องเดียวกัน จึงพิจารณารวมกันว่า ตามสัญญาดังกล่าวข้อ ๑๗ กำหนดว่า “หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา หากผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ก็ได้” การที่สำนักงาน ศ. ในฐานะผู้ว่าจ้างมีหนังสือเร่งรัดติดตามให้ผู้รับจ้างแก้ไขงานให้เป็นไปตามสัญญาจำนวน ๒ ครั้งแล้ว แต่ผู้รับจ้างยังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการ สำนักงาน ศ. ย่อมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ตามนัยข้อสัญญาดังกล่าว ประกอบมาตรา ๓๘๖ และมาตรา

* อัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหรือ ๒ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด

** สำนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ พ.๕๑/๒๕๖๕

๑ สำนักงาน ศ. ได้ขอหาหรือหลายประเด็น แต่บทความนี้ขอนำเสนอปัญหาจากข้อหาหรือเพียงประเด็นเดียว

๓๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๖ ซึ่งการบอกเลิกสัญญาในกรณีนี้เป็นสิทธิของสำนักงาน ศ. ในฐานะผู้ว่าจ้างที่จะเป็นผู้พิจารณาว่าจะใช้สิทธิดังกล่าวหรือไม่ โดยอาจคำนึงถึงสภาพงานและเงื่อนไขที่ผู้รับจ้างได้ดำเนินการแล้วเสร็จ รวมถึงผลดีผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาดังกล่าว ในชั้นนี้ หากสำนักงาน ศ. ยังมีได้แสดงเจตนาบอกเลิกสัญญาไปยังผู้รับจ้าง และประสงค์จะมีหนังสือเร่งรัดติดตามให้ผู้รับจ้างมาทำการแก้ไขงานให้ไปทำตามสัญญาอีกครั้งโดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามสมควรก็สามารถกระทำได้ แต่ทั้งนี้ ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการทางใดทางหนึ่งดังกล่าว สำนักงาน ศ. ไม่ควรเข้าใช้ประโยชน์ในงานจ้างหรือพัสดส่วนที่ยังไม่ได้รับมอบดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดการโต้แย้งขึ้นได้ว่ามีการรับมอบงานที่ได้ทำแล้วโดยปริยาย

หมายเหตุ

๑. ตามนัยมาตรา ๓๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไป คู่สัญญาที่มีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาและโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญานั้น มาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจ^๗ ที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ในกรณีที่มีเหตุบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) เหตุอันเชื่อได้ว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) เหตุอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในสัญญาหรือข้อตกลง

(๔) เหตุอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๒. ส่วนกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะตกลงกับคู่สัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงในการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น มาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาได้เฉพาะในกรณีที่เป็นการประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของหน่วยงานของรัฐในการที่จะปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นต่อไป

๓. ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างยังมีได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและยังติดตามเร่งรัดความคืบหน้าในการเตรียมงานของผู้รับจ้างมาโดยตลอด สำนักงานอัยการสูงสุดเคยวินิจฉัยข้อหาหรือตามสำนวนข้อหาหรือเลขรับที่ **ห.๑๙๒/๒๕๕๕** ว่ากรณีดังกล่าวเป็นดุลพินิจของผู้ว่าจ้างถือไม่ได้ว่าผู้ว่าจ้างสละสิทธิการบอกเลิกสัญญาดังกล่าว ผู้ว่าจ้างสามารถใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้ โดยดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๗

๔. สำหรับขั้นตอนในการบอกเลิกสัญญานั้น มี **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๖๕/๒๕๖๑** วินิจฉัยว่าในการบอกเลิกสัญญา ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวให้ต้องแก้ไขการผิดสัญญา ก่อน

๕. ในการแสดงเจตนาเลิกสัญญานั้น หนังสือแจ้งให้ชำระหนี้ไม่ถือเป็นหนังสือบอกเลิกสัญญา เมื่อยังไม่ปรากฏว่าเจ้าหนี้ได้บอกเลิกสัญญา สัญญายังมีผลผูกพันอยู่ (**คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๓๐/๒๕๕๘**) แต่หากลูกหนี้ผิดนัดผิดสัญญาเกี่ยวกับการชำระหนี้ อีก และเจ้าหนี้มีความประสงค์จะบอกเลิกสัญญา เจ้าหนี้ต้องบอกกล่าวไปยัง

^๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๘๖ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนั้นย่อมทำด้วยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง

แสดงเจตนาดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ท่านว่าหาอาจถอนได้ไม่

มาตรา ๓๘๗ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะกำหนดระยะเวลาพอสมควร แล้วบอกกล่าวให้ฝ่ายนั้นชำระหนี้ภายในระยะเวลานั้นก็ได้ ถ้าละเลยฝ่ายนั้นไม่ชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้เสร็จ อีกฝ่ายหนึ่งจะเลิกสัญญาเสียก็ได้

^๗ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๕ ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างพัสดุโดยวิธีใดตามพระราชบัญญัตินี้จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดและภายในวงเงินเท่าใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๖ ผู้มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้ ได้แก่ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่ผู้รักษาการตามระเบียบประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถกำหนดหน่วยงานระดับใด ผู้บังคับบัญชาชั้นใด ตำแหน่งใด มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้ก็ให้กระทำได้ และเมื่อได้กำหนดเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งผู้รักษาการตามระเบียบและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบด้วย

ลูกหนี้โดยให้ระยะเวลาแก่จำเลยพอสมควรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๗ การที่เจ้าหนี้บอกเลิกสัญญาทันทีโดยไม่ให้ระยะเวลาแก่ลูกหนี้ในการชำระหนี้ก่อนตามสมควรจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือว่าสัญญายังไม่เลิกกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๘๘/๒๕๔๔)

ในกรณีที่เจ้าหนี้บอกเลิกสัญญาโดยมีหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากเพิกเฉยขอถือเป็นการแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญา และต่อมาเจ้าหนี้ได้มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามอีกฉบับนั้น ศาลฎีกาได้วางแนววินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่เจ้าหนี้สละประโยชน์จากเงื่อนไขในหนังสือบอกกล่าวทวงถามในฉบับแรก โดยเจ้าหนี้จะถือเอาเงื่อนไขตามการบอกกล่าวทวงถามและการบอกเลิกสัญญาในฉบับที่สองแทน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๔๓๓/๒๕๕๗ โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามแจ้งให้จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระงวดที่ ๑๖ ถึง ๑๘ ภายใน ๑๐ วัน หากเพิกเฉยถือเป็นการแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญา จำเลยที่ ๑ รับหนังสือวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๐ วัน ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ หากจำเลยที่ ๑ ไม่ชำระยอมถือว่าสัญญาเลิกกัน แต่หลังจากโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามแล้ว โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามอีกฉบับ เรียกให้จำเลยที่ ๑ ชำระค่าเช่าซื้อที่ค้าง เบี้ยปรับ และค่าติดตาม ภายใน ๑๐ วัน หากไม่ชำระจะถือเป็นการแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญากับจำเลยที่ ๑ อีก เท่ากับโจทก์สละประโยชน์จากเงื่อนไขในหนังสือบอกกล่าวทวงถามในฉบับแรก โดยโจทก์จะถือเอาเงื่อนไขตามการบอกกล่าวทวงถามและการบอกเลิกสัญญาในฉบับที่สองแทน

๖. ในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ หากปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๘๓ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค. (กวจ) ๐๔๐๕.๒/ว ๘๓ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง การซ่อมความเข้าใจการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ตามระเบียบ

กระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๘๓

๗. สำหรับประเด็นที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้ตอบข้อหารือดังกล่าวข้างต้นโดยให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่าในระหว่างการพิจารณาใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา หรือเร่งรัดติดตามให้แก่โรงงานให้เป็นไปตามสัญญา สำนักงาน ศ. ไม่ควรเข้าใช้ประโยชน์ในงานจ้างหรือพัสดุส่วนที่ยังไม่ได้รับมอบดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดการโต้แย้งขึ้นได้ว่ามีการรับมอบงานที่ได้ทำแล้วโดยปริยาย นั้น มีแนวคำวินิจฉัยที่น่าพอใจที่เกี่ยวข้องกับการรับมอบงานโดยปริยาย ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๘๙/๒๕๕๐ วินิจฉัยว่านับแต่วันทำสัญญา โจทก์ทำงานถึงพิเศษแต่ยังไม่เสร็จสิ้นแล้วโจทก์ก็ละทิ้งงาน จำเลยจึงหาช่างมาดำเนินการต่อ ดังนี้ การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการรับมอบงานในส่วนที่โจทก์ทำไปแล้วโดยปริยาย โจทก์จึงมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างในการก่อสร้างในส่วนดังกล่าว

คำวินิจฉัยข้อหารือของสำนักงานอัยการสูงสุด สำนวนข้อหารือ เลขที่ที่ พ.๑๑๐/๒๕๖๔ วินิจฉัยว่า ในกรณีที่ตามสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างได้กำหนดการจ่ายเงินค่าจ้างเป็นงวด ๆ และได้ระบุไว้ว่า “... การเบิกจ่ายเงินค่าจ้างงวดใดงวดหนึ่งตามสัญญานี้ จะกระทำต่อเมื่อผู้รับจ้างได้ส่งมอบงานในงวดนั้น ๆ เรียบร้อย และคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานไว้และเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาแล้วผู้รับจ้างจึงมีสิทธิที่จะเบิกงวดนั้น ๆ ได้ ...” เป็นสัญญาที่มีการแบ่งการตรวจรับงานเป็นส่วน ๆ ตามงวดการจ่ายเงิน โดยเป็นการตรวจรับงานเพื่อการจ่ายเงินเท่านั้น แต่มิใช่การตรวจรับมอบงานตามสัญญา หากผู้ว่าจ้างเข้าไปใช้พื้นที่โครงการดังกล่าวก่อนการตรวจรับมอบงานตามสัญญา อาจถือได้ว่าเป็นการรับมอบงานโดยปริยายได้ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเริ่มนับระยะเวลาประกันความชำรุดบกพร่องและการคิดค่าปรับ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างประสงค์ใช้พื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะสามารถเข้าใช้งานได้แล้ว ต้องคำนึงด้วยว่าการเข้าใช้พื้นที่ส่วนนั้น ๆ จะเป็นอุปสรรคกีดขวางหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานก่อสร้างของผู้รับจ้างสำหรับโครงการส่วนที่ยังไม่แล้วเสร็จนั้นหรือไม่ อย่างไร และในการเข้าใช้พื้นที่บางส่วนก่อนการตรวจรับงานที่แล้วเสร็จบริบูรณ์ทั้งสัญญา ผู้ว่าจ้างควรพิจารณาเจรจาทำความเข้าใจกับผู้รับจ้างให้ชัดเจนว่ามิใช่การตรวจรับมอบงานตามสัญญาและระยะเวลาประกันความชำรุดบกพร่องของงานตามสัญญายังไม่เริ่มนับจนกว่าผู้ว่าจ้างจะได้รับมอบงานที่แล้วเสร็จบริบูรณ์ตามสัญญาแล้ว

เจาะ...ฎีกาเด่น

ผู้เสียหายโดยนิตินัยในความผิดฐานฉ้อโกง กับการให้สินบนเจ้าพนักงาน

รังสิชัย บรรณกจิวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
วรจักร กันทา***

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๕/๒๕๖๓ พยานหลักฐานโจทก์และโจทก์ร่วมฟังได้ว่า จำเลยกับพวกกล่าวอ้างว่า สามารถช่วยเหลือฝากโจทก์ร่วมเข้าทำงานรับราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ได้อันเป็นความเท็จ ความจริงแล้วจำเลยกับพวกไม่สามารถช่วยเหลือฝากโจทก์ร่วมเข้าทำงานรับราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ตามที่กล่าวอ้างได้ โดยการหลอกลวงของจำเลยกับพวกเป็นเหตุให้โจทก์ร่วมหลงเชื่อว่าเป็นความจริงและมอบเงิน ๕๕๐,๐๐๐ บาท ให้จำเลยไปดำเนินการตามที่จำเลยกับพวกกล่าวอ้าง ถือว่าโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ จึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคดีในข้อหานี้ได้ ส่วนที่โจทก์ร่วมมอบเงิน ๕๕๐,๐๐๐ บาท ให้จำเลยไปนั้นล้วนเกิดขึ้นเพราะถูกจำเลยหลอกลวง ถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้ก่อให้จำเลยกระทำความผิด โจทก์ร่วมจึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยมีสิทธิร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดฐานฉ้อโกงได้

(ทวีป ต้นสวัสดิ์ - เสรี เพศประเสริฐ - เรวัต สุกุลคล้าย)

ข้อสังเกต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา “ผู้เสียหาย” หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง ...” และตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ผู้เสียหายนั้นต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยด้วย จึงจะมีอำนาจร้องทุกข์ ฟ้องร้อง ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนในการกระทำความผิด หรือไม่เป็นผู้ใช้หรือสนับสนุนหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดหรือการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ที่ผิดต่อกฎหมายนั้นด้วย

สำหรับความผิดอันเกี่ยวกับการเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น...ของเจ้าพนักงาน หรือผู้ที่เป็นคนกลางนั้น จะเห็นว่าเมื่อมีผู้รับก็ต้องมีผู้ให้ ประเด็นว่าเมื่อผู้ที่ให้ทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้เป็นคนกลางเรียก รับหรือยอมจะรับสินบนแล้ว ไม่ได้รับผลตามที่ตกลงกันได้ และต่อมาทราบว่าตนเองถูก

หลอกลวงเช่นนี้จะร้องทุกข์ หรือฟ้องร้อง หรือขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ ดำเนินคดีกับเจ้าพนักงาน หรือผู้ที่เป็นคนกลางได้หรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องดังนี้

กรณีแรกคือ จำเลยไม่มีเจตนาจะดำเนินการใดที่กล่าวอ้างกับผู้เสียหายมาเลยตั้งแต่แรก แต่จำเลยเป็นฝ่ายหลอกลวงว่าสามารถดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของผู้เสียหายได้ ดังตัวอย่างคดีก่อนหน้านี้นี้ที่ถือว่าเป็น “ผู้เสียหายโดยนิตินัย” โดยผู้เสียหายมิได้มีเจตนาจะวิ่งเต้นมาแต่แรกแต่กระทำไปเพราะจำเลยเป็นฝ่ายมาหลอกลวงผู้เสียหายก่อน ถือไม่ได้ว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิด จึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย (ฎ. ๑๖๖๖/ ๒๕๖๒ พษญ.)^๑ หรือไม่ปรากฏว่าผู้เสียหายให้เงินจำเลยไปเพื่อให้จำเลยนำไปให้เจ้าพนักงานกระทำการอันมิชอบด้วย

* ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์.

** รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.

*** เจ้าพนักงานคดีปฏิบัติการ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.

^๑ ฎ. ๑๖๖๖/๒๕๖๒ พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยเป็นฝ่ายไปเรียกเงินจากโจทก์เพื่อเป็นการตอบแทนในการวิ่งเต้นให้สามโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษ หลังจากมอบเงินให้จำเลย ๒๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยไม่สามารถดำเนินการให้สามโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษได้ เมื่อโจทก์ทวงถามจำเลยก็บ่ายเบี่ยงและไม่ยอมคืนเงินให้ แสดงว่าจำเลยไม่มีเจตนาที่จะวิ่งเต้นให้สามโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษหรือรู้อยู่แล้วว่าไม่สามารถวิ่งเต้นกรณีดังกล่าวได้ อันเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือหลอกลวงโจทก์ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ จึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคดีในข้อหานี้ได้ และกรณีฟังไม่ได้ว่าโจทก์มีเจตนาตั้งแต่แรกจะวิ่งเต้นให้สามโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษ แต่โจทก์กระทำไปเพราะถูกจำเลยหลอกลวง ถือไม่ได้ว่าโจทก์มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยมีสิทธินำคดีมาฟ้องได้ (ประชุมใหญ่ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒).

หน้าที (ฎ. ๕๖๘๒/๒๕๖๒, ๒๖๓๑/๒๕๕๗, ๔๐๐๕/๒๕๕๑^๒, ๔๖๙๑/๒๕๔๗, ๔๗๔๔/๒๕๓๗) หรือเพื่อช่วยให้เข้าสอบราชการโดยไม่ต้องสอบ หรือจำเลยหลอกลวงเพื่อต้องการให้ได้เงินจากผู้เสียหายเท่านั้น (เช่น ฎ. ๔๐๐๕/๒๕๕๑, ๔๖๙๑/๒๕๔๗, ๔๗๔๔/๒๕๓๗, ๑๕๐๐/๒๕๓๖, ๒๑๗๔ - ๒๑๗๕/๒๕๓๐) รวมทั้งกรณีตาม ฎ.๓๓๕/๒๕๖๓ ข้างต้น

ส่วนกรณีที่สอง คือการที่ผู้เสียหายเป็นฝ่ายเสนอทรัพย์สินให้เจ้าพนักงานหรือผู้ที่เป็นคนกลาง เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นใช้วิธีอันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้ผู้เสียหายบรรลุเป้าหมายของตน ซึ่งในกรณีนี้แม้จะถือว่าบุคคลที่จะต้องเสียทรัพย์สินไปนั้นเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการหลอกลวงของผู้กระทำความผิด แต่บุคคลนั้นก็มิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยเนื่องจากเป็นผู้มีส่วนในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นผู้ใช้หรือสนับสนุนหรือรู้เห็นในการกระทำความผิดหรือการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ที่ผิดต่อกฎหมาย ดังนั้น การหลอกลวงเอาเงินผู้เสียหายโดยอ้างจะนำไปเป็นค่าตอบแทนในการวิ่งเต้นให้เจ้าพนักงานดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือนำไปให้สินบนเจ้าพนักงานอันเป็นการมีส่วนร่วมในวิธีการอันทุจริต ถือว่าผู้เสียหายใช้ให้จำเลยกระทำความผิด ย่อมไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย เช่น มอบเงินให้จำเลยนำไปให้เจ้าพนักงานเพื่อให้บุตรของตนเข้ารับราชการโดยไม่ต้องสอบ (ฎ. ๒๐๗๗/๒๕๖๐^๓, ๗๓๒๖/๒๕๕๗, ๑๙๖๐/๒๕๓๔) หรือให้เข้ารับราชการหรือเลื่อนตำแหน่งได้ได้ด้วยวิธีการทุจริต (ฎ. ๒๐๗๗/๒๕๖๐, ๑๐๑๑๒/๒๕๕๙) หรือหลอกลวงเพื่อวิ่งเต้นพนักงานอัยการหรือผู้พิพากษาล้มคดี (ฎ. ๕๑๗๒/๒๕๕๔)

อนึ่ง แม้ผู้เสียหายจะไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยก็ไม่มีอำนาจร้องทุกข์ในความผิดฐานฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวเท่านั้น หากมีผลกระทบต่ออำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนซึ่งสามารถดำเนินการสอบสวนความผิดตามมาตรา ๑๔๓ (ซึ่งเป็นความผิดต่อแผ่นดิน) ได้โดยชอบไม่ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๑๑/๒๕๖๒ ความผิดฐานเรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับ

ตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงานโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๓ เป็นความผิดต่อแผ่นดิน พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนในความผิดดังกล่าวได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยคำร้องทุกข์หรือการมอบคดีจากผู้เสียหาย แม้ผู้เสียหายจะไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยก็ไม่มีอำนาจร้องทุกข์ในความผิดฐานฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวเท่านั้น หากมีผลกระทบต่ออำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งสามารถดำเนินการสอบสวนความผิดตามมาตรา ๑๔๓ ได้โดยชอบไม่ เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนแล้วต่อมาพนักงานอัยการเห็นว่าการกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นความผิดฐานร่วมกันเรียกรับเงิน และมีคำสั่งให้แจ้งข้อหาเพิ่มเติม เมื่อได้มีการแจ้งข้อหาดังกล่าวแก่จำเลยทั้งสามเพิ่มเติม ถือได้ว่าคดีในความผิดตามมาตรา ๑๔๓ ได้มีการสอบสวนโดยชอบแล้ว พนักงานอัยการโจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๒๐, โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสามร่วมกันเรียกรับและรับเงิน ๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปจากผู้เสียหายเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาโดยวิธีอันทุจริต ให้กระทำการตามหน้าที่โดยยกเลิกคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ตัดสินให้ จ. เป็นฝ่ายแพ้คดี และมีคำสั่งใหม่ให้ จ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้เป็นการบรรยายฟ้องที่ครอบคลุมครอบคลุมความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๓ แล้ว ส่วนจำเลยทั้งสามจะได้ไปจงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาให้กระทำการในหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ จ. หรือไม่หาข้อสรุปครอบคลุมความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๓ ไม่ แม้คดีดังกล่าวถึงที่สุดไปก่อนที่จำเลยทั้งสามจะร่วมกันเรียกรับและรับเงินจากผู้เสียหาย ซึ่งจำเลยทั้งสามไม่สามารถจงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ จ. ได้ก็ตามก็ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยทั้งสามไม่เป็นความผิด เพราะขาดองค์ประกอบความผิดไปแต่อย่างใด

^๒ ฎ. ๔๐๐๕/๒๕๕๑ การที่จำเลยหลอกลวงโจทก์ร่วมโดยกล่าวเท็จชักชวนโจทก์ร่วมให้จ่ายเงินไปซื้อเบี้ยเลี้ยงทหารล่วงหน้ารายละ ๒,๐๐๐ บาท จากยอดเบี้ยเลี้ยงทหารที่สามารถเบิกจ่ายได้จริงรายละ ๒,๖๐๐ บาท ซึ่งความจริงจำเลยไม่สามารถนำเงินไปซื้อเบี้ยเลี้ยงทหารและมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงแต่อย่างใด เป็นเหตุให้โจทก์ร่วมหลงเชื่อตกลงซื้อเบี้ยเลี้ยงทหารรวม ๑๑๘ ราย และมอบเงินรวม ๒๓๖,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลยไป การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑, เมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อห้ามการซื้อขายเบี้ยเลี้ยงทหาร ดังนั้น การซื้อขายเบี้ยเลี้ยงทหารที่จำเลยหลอกลวงโจทก์ร่วมจึงไม่ใช่กิจการที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามแต่เป็นเพียงข้ออ้างของจำเลยเพื่อจงใจให้โจทก์ร่วมหลงเชื่อและยินยอมมอบเงินให้จำเลย ซึ่งโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลย โจทก์ร่วมจึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ๑.

^๓ ฎ. ๒๐๗๗/๒๕๖๐ โจทก์มอบเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลย เพราะจำเลยอ้างว่าจะนำไปให้เจ้าพนักงานตำรวจระดับพลตำรวจตรี ๒ คน เพื่อช่วยเหลือให้บุตรสาวโจทก์สามารถสอบเข้ารับราชการตำรวจได้ซึ่งโจทก์ยอมจะต้องทราบดีว่าบุตรสาวโจทก์จะเข้ารับราชการตำรวจได้ต้องผ่านการสอบคัดเลือกโดยการสอบคัดเลือกเป็นระเบียบแบบแผนของทางราชการที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีคุณสมบัติสามารถสมัครสอบได้โดยเสรีและที่สำคัญ การจัดการสอบจะต้องยุติธรรมเพื่อที่ทางราชการจะได้คนมีความสามารถ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน หากมีการช่วยเหลือบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้สามารถสอบผ่านแสดงว่ามีการกระทำอันเป็นการทุจริต เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ก่อให้จำเลยกระทำความผิด โจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง.

วิเคราะห์ข้อสอบแปลอังกฤษเป็นไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) สอบวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ [ตอนที่ ๒]

ข้อสอบแปลนี้มีทั้งหมด ๗ ประโยค ในบทความตอนที่แล้ว^๑ ได้นำเสนอประโยคที่ ๑ และ ๗ ไปแล้ว บทความนี้จะนำเสนอประโยคที่เหลืออยู่

ประโยคที่สอง “The legislation combines more than 20 existing laws relating to narcotics, some unchanged since the 1970s.”

จงคำตอบ “กฎหมายดังกล่าวรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีอยู่แล้วจำนวนมากกว่า ๒๐ ฉบับไว้ด้วยกัน โดยกฎหมายบางฉบับไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐”

“The legislation” ในที่นี้เป็นการพูดถึงอีกครั้ง (refer) ถึงคำว่า “a new narcotics bill” ในประโยคแรก

“combine” แปลว่า “รวมกัน นำมารวมกัน ประกอบกัน” โดยในประโยคนี้เติม -s เนื่องจากประธานคือ The legislation เป็นเอกพจน์ กริยาจึงเติม -s ตามหลักเรื่องความสอดคล้องของประธานกับกริยา (Agreement of Subject and Verb)

“existing” เป็นคำคุณศัพท์ (adj.) แปลว่า “ที่มีอยู่” synonyms: current, extant, existent

“relate to” เป็นกริยา (v.) แปลว่า “เกี่ยวกับสัมพันธ์กับ เชื่อมโยงกับ” synonym: link with, connect

ส่วน “the1970s” ออกเสียงว่า “nineteen - seventies” ส่วนใหญ่จะเรียกย่อ ๆ the “Seventies” หรือ the “70s” หรือทศวรรษที่ ๗๐ คือ ช่วงเวลาระยะเวลา ๑๐ ปี ตั้งแต่ ๑๙๗๐-๑๙๗๙

ประโยคที่สาม “Those range from laws and penalties relating to drug possession, smuggling and distribution, to confiscation of assets relating to drug and organized crime”

จงคำตอบ “กฎหมายเหล่านั้นครอบคลุมตั้งแต่กฎหมายและโทษทางอาญาที่เกี่ยวกับการมียาเสพติดไว้ในครอบครอง การลักลอบนำเข้ายาเสพติด และการจำหน่ายยาเสพติด ไปจนถึงการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร”

“those” แปลว่า “เหล่านั้น สิ่งเหล่านั้น พวกที่จำพวกนั้น” เป็นสรรพนาม (pronoun) ที่แทนสิ่งที่มีมากกว่าหนึ่งหน่วย โดยสรรพนามจะแทนนามที่อยู่ข้างหน้าหรือในประโยคข้างหน้า ซึ่งในรูปประโยคนี้ those แทน 20 existing laws ในประโยคข้างหน้า

เมื่อ Those เป็นประธานของประโยคเป็นพหูพจน์ กริยา range จึงเป็นรูปเอกพจน์ (คือ ไม่ต้องเติม -s)

“penalty” แปลว่า “โทษ การลงโทษ ค่าปรับ” โดยในจงคำตอบแปลเฉพาะเจาะจงลงไปว่า “โทษทางอาญา” หากผู้เข้าสอบแปลว่า “โทษ” ก็ไม่น่าจะถือว่าไม่สมบูรณ์จนเป็นเหตุให้เสียคะแนนในส่วนนี้แต่อย่างใด

คำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ล้วนเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษกฎหมายที่เป็นทางการและเป็นคำที่บัญญัติไว้ใช้ โดยเฉพาะที่ต้องจดจำ drug possession = การมียาเสพติดไว้ในความครอบครอง, drug smuggling = การลักลอบนำเข้ายาเสพติด และ drug distribution = การจำหน่ายยาเสพติด

“organized crime” จงคำตอบแปลว่า อาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร แต่อาจแปลว่า “องค์กรอาชญากรรม” ก็ได้

ประโยคที่สี่ “The new law shifts away from the old concept that emphasizes only suppression because more suppression has not resulted in drug eradication.”

* ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา.
คำแปลภาษาอังกฤษจาก www.dictionary.com และ www.thesaurus.com
^๑ คอลัมน์ “ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย”. จุฬสารชาวเนติบัณฑิตยสภา ฉบับเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๕ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๓๙๖ หน้า ๑๐-๑๑

จงคำตอบ “กฎหมายฉบับใหม่เปลี่ยนแปลงแนวความคิดเดิมที่เน้นเพียงการปราบปรามเท่านั้น เพราะการปราบปรามที่หนักขึ้นไม่ได้มีผลในการกำจัดยาเสพติดให้หมดสิ้นไป”

“shift” แปลว่า “เปลี่ยน” synonyms: change, move, relocate

“ส่งผลให้เกิด/เป็นเหตุให้” นอกจากคำว่า “result in” แล้ว ยังสามารถใช้คำว่า “bring about, engender, cause”

“eradicate” แปลว่า “กำจัด/ขจัดจนหมดสิ้น ถอนรากถอนโคน” synonyms: annihilate, eliminate, erase, exterminate

ประโยคที่ห้า “Punishment will now be divided between low level, which means drug users, who will systematically receive treatment rather than prison, while high level offenders will face more severe punishment.”

จงคำตอบ “การลงโทษจะแบ่งออกเป็นกรณีระดับรายย่อยที่หมายถึงผู้เสพยาเสพติด ซึ่งจะได้รับการรักษาอย่างเป็นระบบแทนการลงโทษจำคุก ในขณะที่ผู้กระทำความผิดระดับรายใหญ่จะได้รับการลงโทษที่รุนแรงขึ้น”

“แบ่งออกเป็น” เป็นคำที่ต้องแปลบ่อย “to be divided (by/between)”

“level” แปลว่า “ระดับ ชั้น รунนะ”

หลักการลงโทษตามประโยคนี้นี้มาจากหลักการ “The punishment must/should fit the crime” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในรูปแบบของการแก้แค้นทดแทน” (“Retributive Justice”) ซึ่งถือเป็นกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักในการกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้ได้สัดส่วนกับความผิดที่ผู้กระทำความผิดก่อขึ้น (When an offender breaks the law, justice requires that they suffer in return, and that the response to a crime is proportional to the offense) (ที่มา: WIKIPEDIA)

อย่างไรก็ตาม ในห้วง ๒๐ ปี ที่ผ่านมา วงการยุติธรรมในระดับสากลได้ศึกษาแนวทางเลือกมาทดแทนกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก โดยหนึ่งในนั้นคือ การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

(Restorative Justice/RJ) ซึ่งหมายถึงการพยายามประสานเยียวยาความร้ายแรงด้วยความพอใจของทุกฝ่าย โดยเมื่อปี ๒๕๔๕ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) ได้ให้การรับรองหลักการพื้นฐานแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในทางอาญา (Basic Principles on the Use of Restorative Justice Programmes in Criminal Matters) สังคมต้องทำความเข้าใจหลักการของ RJ โดยไม่เหมารวมว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นเรื่องเดียวกัน การไกล่เกลี่ยบางครั้งเป็นเรื่องความเกรงใจผู้ใหญ่หรือเรื่องความมีอำนาจเหนือของผู้ไปไกล่เกลี่ย ไม่ได้นำไปสู่การยินยอมพร้อมใจของผู้เสียหายหรือการสำนึกผิดของผู้กระทำผิด RJ ที่เข้าใจถึงกระบวนการ (process) และผลลัพธ์ (outcome) จะทำให้ผู้กระทำสำนึกผิดและผู้เสียหายให้อภัย (ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. ข่าวเด่น/พัฒนาการและอนาคต: ในโอกาสครบรอบ ๒ ทศวรรษ การรับรองข้อมติสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์. ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

อนึ่ง ในการประชุม OECD Global Policy Roundtable on Equal Access to Justice ที่ประเทศลัตเวียระหว่างวันที่ ๒๑-๒๓ กันยายน ๒๕๖๕ ก็เป็นการประชุมที่มีรากฐานเน้นกระบวนการยุติธรรมที่มีคน/ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People-centered Justice)

ประโยคที่หก “Eighty percent of more than ๓๐๐,๐๐๐ inmates in the Thai penitentiary system are currently detained on drug-related charges.”

จงคำตอบ “ในปัจจุบันร้อยละ ๘๐ ของผู้ต้องขังซึ่งมีมากกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คน ในระบบราชทัณฑ์ของไทยต้องขังในข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด”

ข้อสังเกตคือ เวลาเขียนจำนวนเปอร์เซ็นต์หรือจำนวนร้อยละขึ้นต้นประโยค จะไม่เขียนในรูปตัวเลข แต่จะเขียนเป็นคำภาษาอังกฤษ

“detain” แปลว่า “to keep under restraint or in custody” synonyms: apprehend, confine, delay, jail

วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง

รวิินทร์ ชัยภักดิ์*

ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ วิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ข้อบรรยาย)

คำถาม

ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง (Fault Liability) กับความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) มีความหมายอย่างไร และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้หรือไม่ ให้ยกตัวอย่างประกอบด้วย

จงคำตอบ

ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง (Fault Liability) เป็นหลักกฎหมายดั้งเดิมที่ถือหลักว่า “ผู้ใดทำ ผู้นั้นเท่านั้นที่ต้องรับผิด” ซึ่งมีความหมายว่าเมื่อบุคคลใดกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นแล้วบุคคลนั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็น “ผู้ทำละเมิด” ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง โดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายนั้น หลักกฎหมายดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ เช่น การที่จำเลยใช้มีดแทงผู้ตาย ศาลพิพากษาลงโทษฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๐ ถือว่าจำเลยได้ทำละเมิดต่อผู้ตายแล้วเพราะเป็นการกระทำโดยจงใจทำร้ายผู้ตายโดยผิดกฎหมายอยู่ในตัว แม้จะไม่มีเจตนาฆ่าก็ได้ชื่อว่ากระทำละเมิด

ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) เป็นบทยกเว้นของหลักกฎหมายละเมิดในสมัยดั้งเดิมที่เน้นความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง โดยกำหนดให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มีความเกี่ยวข้องต้องรับผิดในการทำละเมิดของผู้อื่น แม้บุคคลนั้นไม่ได้มีส่วนรู้เห็นในการทำละเมิดนั้นเลย โดยมีแนวความคิดว่าบุคคลดังกล่าวซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางใดทางหนึ่งกับผู้ทำละเมิด อาจมีความบกพร่องในการควบคุมดูแล และเป็นบุคคลที่จะชดใช้เยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ที่เสียหายได้ดีที่สุด และเมื่อความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่นเป็นข้อยกเว้น จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน และต้องตีความบทบัญญัติอย่างจำกัดเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายและเป็นธรรมต่อผู้ที่ต้องรับผิด

ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่นมี

บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

๑) กรณีของนายจ้างร่วมรับผิดชอบในการทำละเมิดของลูกจ้างตามมาตรา ๔๒๕ เช่น ลูกจ้างขับรถไปในทางการที่จ้างโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลที่ลูกจ้างทำละเมิดด้วย

๒) กรณีของตัวการร่วมรับผิดชอบในการทำละเมิดของตัวแทนตามมาตรา ๔๒๗ เช่น นาย ก. ใช้ให้นาย ข. จุดพลุเป็นสัญญาณเริ่มเปิดงานเลี้ยงฉลองปีใหม่ อันเป็นส่วนหนึ่งของพิธีเปิดงาน เมื่อนาย ข. จุดพลุโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ทรัพย์สินของผู้อื่นได้รับความเสียหายอันเป็นการทำละเมิด นาย ก. ในฐานะตัวการย่อมต้องร่วมรับผิดชอบกับนาย ข. ในผลแห่งละเมิดที่นาย ข. กระทำไปตามคำสั่งของนาย ก. ด้วย

๓) กรณีของบิดามารดา หรือผู้อนุบาลร่วมรับผิดชอบในการทำละเมิดของผู้เยาว์หรือบุคคลวิกลจริตตามมาตรา ๔๒๙ เช่น บิดายอมให้บุตรผู้เยาว์ อายุ ๑๖ ปี ยังไม่มีใบอนุญาตขับรถ ขับรถยนต์ออกไปตามถนนสาธารณะ เป็นการเสี่ยงจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ถือว่าบิดามีได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลบุตรผู้เยาว์ เมื่อบุตรผู้เยาว์ขับรถชนผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ บิดาจึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลที่บุตรทำละเมิดด้วย

๔) กรณีของครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถร่วมรับผิดชอบในการทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ ตามมาตรา ๔๓๐ เช่น หลานอายุ ๑๓ ปี มาพักเรียนหนังสืออยู่กับตายาย ตายายเป็นผู้ดูแลต้องรับผิดชอบละเมิดร่วมกับหลานด้วย

วิเคราะห์

ข้อสอบนี้เป็นข้อสอบบรรยายหรือจะเรียกว่าข้อสอบวิเคราะห์หรือข้อสอบทฤษฎีก็ได้ ซึ่งปกติการสอบผู้ช่วยผู้พิพากษานานาชาติจะมีข้อสอบบรรยาย ๑ ข้อ โดยเป็นวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนการสอบอัยการผู้ช่วยสนามเล็กและสนามจิวักจะมีข้อสอบบรรยายวิชากฎหมายอาญา ๑ ข้อ โดยเหตุที่การสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วยใช้ข้อสอบบรรยายต่างวิชากันก็เนื่องจากเนื้อหาการทำงานบางประการ

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ

ของวิชาชีพทั้งสองแตกต่างกัน โดยผู้พิพากษาอาจมีโอกาสทำคดีแพ่งมากกว่าพนักงานอัยการ ส่วนพนักงานอัยการก็มีโอกาสทำคดีอาญามากกว่าคดีแพ่ง ซึ่งในส่วนของข้อสอบบรรยายนั้นมักจะให้ผู้ทำข้อสอบได้วิเคราะห์หรืออธิบายหลักกฎหมายต่าง ๆ เช่น ข้อสอบข้อนี้ที่ให้อธิบายความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง (Fault Liability) กับความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) หรือบางกรณีก็ให้เปรียบเทียบหลักกฎหมายต่าง ๆ เช่น ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาสนามเล็ก พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ให้เปรียบเทียบการแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความดังกล่าวต่อไปนี้

“คำถาม การแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความ มีความคล้ายกันและแตกต่างกันอย่างไรบ้าง (ให้ยกความคล้ายกันและความแตกต่างกันมาอย่างน้อย ๔ ประการ) มีกรณีใดบ้างที่ถือว่าเป็นทั้งการแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความด้วยหากมีให้ยกตัวอย่างประกอบ (วันเสาร์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑)

ธงคำตอบ

การแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความมีความคล้ายกันและแตกต่างกัน ดังนี้

๑. การแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความต่างเป็นสัญญาที่คู่กรณีตกลงเปลี่ยนแปลงความรับผิดตามหนี้เดิมด้วยกัน

๒. การแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความจะมีผลทำให้หนี้เดิมระงับและคู่กรณีผูกพันกันตามข้อตกลงใหม่

๓. การแปลงหนี้ใหม่นั้นเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔๙) ส่วนการประนีประนอมยอมความนั้นเป็นเรื่องที่คู่กรณีต่างยอมการผ่อนผันให้แก่กันและกัน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐)

๔. การบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ต้องรับผิด (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐) ส่วนการแปลงหนี้ใหม่ไม่มีบทบัญญัติเช่นนั้น แต่อย่างไรก็ตามถ้าหนี้ที่แปลงใหม่นั้นกฎหมายบังคับว่าจะต้องมีแบบของนิติกรรมหรือหลักฐานใด การที่บังคับตามหนี้ใหม่นั้นก็ต้องการทำให้ถูกต้องตามแบบหรือมีหลักฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย

๕. การประนีประนอมยอมความนั้น ถ้าหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความยังไม่ได้ชำระ หลักประกันหนี้เดิมไม่ว่าจำนองหรือค้ำประกันหนี้เดิมหาระงับไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๔๒/๒๕๐๘ ที่ ๑๐๐๗/๒๕๑๗ และที่ ๑๕๕๑/๒๕๑๗)

ส่วนการแปลงหนี้ใหม่ หลักประกันหนี้เดิมอันได้แก่จำนองจำนำ จะคงอยู่ต่อเมื่อคู่กรณีตกลงให้ออนหลักประกันไปด้วย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๕๒)

สำหรับกรณีที่ถือว่าเป็นทั้งการแปลงหนี้ใหม่และการประนีประนอมยอมความมิได้

ตัวอย่างที่ ๑ นายแดงบุตรนายดำข้าราชการโดยประมาทเฉี่ยวชนรถจักรยานยนต์ที่นายเหลืองบุตรนายขาวซึ่งเป็นเหตุให้นายเหลืองถึงแก่ความตาย นายดำได้บ้านที่กตกลงชำระค่าเสียหายให้แก่นายขาวจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยผ่อนชำระ พนักงานสอบสวนจึงได้ทำบันทึกให้นายแดง นายดำและนายขาวลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ ดังนั้นบันทึกดังกล่าวจึงเป็นทั้งสัญญาประนีประนอมยอมความและการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๐๔/๒๕๓๙)

ตัวอย่างที่ ๒ นาย ก. ซื้อสินค้าจากนาย ข. ๑๐๐,๐๐๐ บาท นาย ก. ไม่ยอมชำระหนี้อ้างว่าสินค้าชำรุดบกพร่อง ต่อมา นาย ก. และ นาย ข. ตกลงกันโดยนาย ก. ตกลงชำระค่าสินค้าเพียง ๘๐,๐๐๐ บาท แต่ทำเป็นสัญญากู้เงินไว้แทน และนาย ก. ไม่ได้โต้แย้งเรื่องสินค้าชำรุดบกพร่องดังนี้ เป็นทั้งสัญญาประนีประนอมยอมความและการแปลงหนี้ใหม่

เคล็ดไม่ลับ

บางกรณีข้อสอบบรรยายของการสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วยก็มีความคล้ายคลึงกันแม้จะเป็นกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับกฎหมายอาญาซึ่งต่างก็ตาม เช่น ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาสนามเล็กปี ๒๕๕๒ ได้ออกข้อสอบเรื่องความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ส่วนข้อสอบอัยการผู้ช่วยสนามเล็กปี ๒๕๖๔ ก็ออกข้อสอบเรื่องความรับผิดโดยเคร่งครัดเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากหลักความรับผิดโดยเด็ดขาดเป็นหลักกฎหมายพื้นฐานของทั้งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับกฎหมายอาญา โดยหลักกฎหมายดังกล่าวมีพัฒนาการมาจากหลักในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำถามข้อสอบข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามเล็กปี ๒๕๕๒ ความว่า “ความรับผิดเด็ดขาด” (Strict Liability) มีที่มาและหลักการอย่างไร ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีความรับผิดโดยเคร่งครัดหรือไม่ ให้ยกตัวอย่างประกอบ”

คำถามข้อสอบอัยการผู้ช่วย สนามเล็กปี ๒๕๖๔ ความว่า “หลัก “ความรับผิดเด็ดขาด” (Strict Liability) คืออะไร กฎหมายอาญามีหลักในเรื่องนี้หรือไม่อย่างไรและประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดเด็ดขาดไว้หรือไม่ อย่างไร”

ขั้นตอนการขออนุมัติหมายจับในคดีความผิดตามใบสั่ง

สันติ ผิวทองคำ *

ผู้เขียนได้รับทราบข่าวสารจากสื่อสารมวลชนว่า “ดร. เอาจริง ใครไม่จ่ายค่าปรับใบสั่ง เจอหมายจับแน่ เผยสถิติสูงสุดค้างจ่าย ๕๙ ใบ”^๑ และ “เริ่มวันนี้ โดนใบสั่งผิดจราจร ไม่จ่ายค่าปรับ เจอ “ออกหมายจับ”^๒ เมื่ออ่านดูเนื้อข่าวแล้ว จับใจความได้ว่าต่อไปนี้เจ้าพนักงานตำรวจจะขออนุมัติศาลออกหมายจับผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ในคดีที่เจ้าพนักงานตำรวจกล่าวหาด้วยการออกใบสั่ง ขาวดิ่งกล่าวทำให้ผู้ใกล้ชิดผู้เขียนได้สอบถามมายังผู้เขียนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจในเรื่องดังกล่าว มาจำนวนมากว่าทำได้หรือไม่เพียงใด ผู้เขียนจึงขอนำข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเพื่อเป็นวิทยาทานดังนี้

๑. คดีความผิดตาม “ใบสั่ง” ของเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรคืออะไร

คดีประเภทนี้เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทางที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน และมีโทษปรับ^๓ หรือกล่าวอีกนัยก็คือเป็น “คดีลหุโทษ” นั่นเอง

๒. อายุความ + อำนาจศาล ของคดีใบสั่ง

๒.๑ คดีความผิดตามใบสั่ง เป็นความผิด ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือนและมีโทษปรับ มีอายุความ ๑ ปี ตาม ป. อาญา มาตรา ๙๕ (๕)

๒.๒ คดีความผิดตามใบสั่ง อยู่ในอำนาจศาลแขวงและอำนาจเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวน

๒.๓ คดีประเภทนี้มีอายุความเพียง ๑ ปี นับแต่วันเกิดเหตุ พนักงานสอบสวนจึงควรเร่งรัดสอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

๓. การเริ่มต้นดำเนินคดีในคดีความผิดเกี่ยวกับใบสั่ง

๓.๑ ขั้นตอนการโต้แย้งจากผู้มีรายชื่อเป็นเจ้าของรถหรือผู้ครอบครอง

เนื่องจากคดีประเภทนี้เป็นความผิดเล็กน้อย และหากเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรพบการกระทำความผิดผ่าน “กล้องวงจรปิด” ซึ่งมีใช้ความผิดซึ่งหน้า

เบื้องต้นเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจร ย่อมมีข้อมูลเพียงอย่างเดียวคือ “หมายเลขทะเบียนรถ” ที่กระทำความผิดกฎหมายจราจร กรณีไม่แน่ชัดว่าผู้มียาชื่อถือกรรมสิทธิ์รถหรือผู้มียาชื่อเป็นผู้ครอบครองรถนั้นเป็นผู้ขับขี่ฝ่าฝืนหรือกระทำความผิด พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ ในข้อหาที่กล้องวงจรปิดหรือกล้อง CCTV บันทึกไว้ได้หรือไม่ กฎหมายจราจรจึงกำหนด “ขั้นตอน” ให้โอกาสแก่บุคคลผู้มียาชื่อเป็นเจ้าของรถหรือมีรายชื่อเป็นผู้ครอบครองโต้แย้งข้อหาที่กล้องบันทึกไว้เสียก่อนที่จะส่งเรื่องไปให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี นั้นหมายความว่า เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรยังไม่อาจกล่าวโทษหรือกล่าวหาอันนำไปสู่การออกหมายเรียกหรือออกหมายจับผู้มียาชื่อเป็นเจ้าของรถหรือผู้มียาชื่อเป็นผู้ครอบครองได้ทันทีแต่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐ ถึง มาตรา ๑๔๑/๑ กำหนดดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าพนักงานจราจรพบการกระทำความผิดผ่านกล้องวงจรปิดหรือ CCTV แล้ว “ออกใบสั่ง” ให้ผู้ขับขี่โดย ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือส่งใบสั่งพร้อมด้วยพยานหลักฐานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ เพื่อให้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบสั่งนั้น^๔

(ก) กรณีเจ้าพนักงานจราจร ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือส่งใบสั่งทางไปรษณีย์ แล้วให้ถือว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งเมื่อพ้นกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้อัดผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถหรือวันที่ส่งใบสั่งทางไปรษณีย์ดังกล่าว (เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับหลังจากวันนั้น)

(ข) เมื่อเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งแล้ว ให้สันนิษฐานว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุในใบสั่ง เว้นแต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถจะได้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับใบสั่งว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ และผู้นั้นยอมรับว่าตนเป็นผู้ขับขี่ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้ใดยอมรับว่าเป็นผู้ขับขี่ เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถซึ่งไม่ใช่นิติบุคคลจะต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานสอบสวนเชื่อได้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้ขับขี่นั้น^๕

* ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง

^๑ เว็บไซต์ <https://www.dailynews.co.th/news/1166650/> ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

^๒ เว็บไซต์ <https://news.thaipbs.or.th/content/316768> ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

^๓ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐

^๔ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐

^๕ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐/๑

(๒.) กรณีเจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งที่เจ้าพนักงานจราจรออกแล้ว ไม่ได้แย้งข้อหาที่แจ้งในใบสั่ง ต้องชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) ชำระค่าปรับโดยการส่งธนาคณัติ ตัวแลกเงินของธนาคาร ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนสั่งจ่าย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมสำเนาใบสั่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง หรือชำระโดยธุรกรรม บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่นผ่านธนาคาร หรือหน่วยบริการรับชำระเงิน ตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบสั่ง

(ข) ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในใบสั่ง

(ค) ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจ ตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ ในกรณีนี้ให้พนักงานสอบสวนทุกท้องที่มีเขตอำนาจ ในการเปรียบเทียบปรับได้ทั่วราชอาณาจักร

(ง) ผู้ชำระค่าปรับตามใบสั่งแล้ว คดีเป็นอันเลิกกัน^๖

(๓) กรณีผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งที่เจ้าพนักงานจราจรออกแล้ว ไม่ได้แย้งข้อหาที่แจ้งในใบสั่ง และไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง ให้เจ้าพนักงานจราจร ตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปมีหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่ง และจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับตามที่ระบุในใบสั่ง และให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทำการชำระค่าปรับภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่ชำระค่าปรับให้ดำเนินการต่อไปดังนี้

(ก) ให้เจ้าพนักงานจราจรแจ้งจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระไปยังนายทะเบียน และให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อมูลและแจ้งให้ผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นทราบ เพื่อไปชำระค่าปรับที่ค้างชำระภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีเป็นเพียงตัวแทนเจ้าของรถ ให้ผู้มาติดต่อแจ้งให้เจ้าของรถทราบเพื่อไปชำระค่าปรับภายในระยะเวลา ๓๐ วัน เช่นกัน ในการนี้ให้นายทะเบียน รับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นไว้โดยออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถแทน หลักฐานชั่วคราวดังกล่าวให้ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีโดยให้มีอายุ ๓๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้ออกให้

(ก.๑) กรณีเจ้าของรถยอมรับและชำระค่าปรับ

(๑) เจ้าของรถยอมรับและชำระค่าปรับให้แก่เจ้าพนักงานจราจร เมื่อเจ้าของรถชำระค่าปรับที่ค้างชำระครบถ้วนภายในระยะเวลา ๓๐ วัน แล้ว ให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถนำหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับที่ได้รับจากเจ้าพนักงานจราจรไปแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นต่อไป

(๒) เจ้าของรถยอมรับและชำระค่าปรับให้แก่ นายทะเบียน ในกรณีที่เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถประสงค์จะชำระค่าปรับในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีให้นายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามจำนวนที่ค้างชำระแทนได้ โดยให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นและออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถ

(๓) เมื่อชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว คดีเป็นอันเลิกกัน และในกรณีที่มีการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้ให้ผู้ขับขี่นำหลักฐานการชำระค่าปรับไปขอรับใบอนุญาตขับขี่คืนจากเจ้าพนักงานจราจรผู้เรียกเก็บ ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตขับขี่คืน ให้ถือว่าหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับเป็นใบแทนใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนด ๑๐ วันนับแต่วันที่ชำระค่าปรับ

(ก.๒) กรณีเจ้าของรถไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ๓๐ วัน ให้เจ้าพนักงานจราจรแจ้งนายทะเบียนให้จัดการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นและแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(ก.๓) กรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้รับแจ้งแล้ว ปฏิเสธว่ามีได้กระทำผิดตามข้อหาที่แจ้งตามใบสั่ง

(๑) ให้ผู้ขับขี่ หรือเจ้าของรถทำหนังสือโต้แย้งข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน แล้วส่งหนังสือทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง

(๒) เมื่อเจ้าพนักงานจราจร หรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร ได้รับหนังสือโต้แย้งจากผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถแล้ว ยังคงยืนยันและเห็นสมควรดำเนินคดีต่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลต่อไป แล้วแจ้งผลให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบ^๗

จะเห็นได้ว่าก่อนที่เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรจะยืนยันดำเนินคดีกับผู้ขับขี่หรือที่ตรวจพบจากกล้องวงจรปิด หรือกล้อง CCTV จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่

^๖ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๑

^๗ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๑/๑

พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐ ถึง มาตรา ๑๔๑/๑ กำหนดให้ครบถ้วนเสียก่อนในเบื้องต้น กรณีหากอาจกล่าวโทษและขออนุมติศาลออกหมายจับบุคคลผู้มีรายชื่อเป็นเจ้าของรถหรือบุคคลผู้มีรายชื่อเป็นผู้ครอบครองรถด้วยหลักฐานเพียงภาพถ่ายการกระทำความผิดฝ่าฝืน พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ ในคดีลหุโทษ เพียงเล็กน้อยนั้นหาอาจทำดังที่ออกข่าวสารทางสื่อสารมวลชนได้ไม่

๓.๒ ขั้นตอนการยืนยันดำเนินคดีต่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถโดยส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวน

หลังจากดำเนินการให้โอกาสเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองโต้แย้งแล้ว หากเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรยังคงยืนยันให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครอง เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรจะต้องมีหนังสือยืนยันและเข้าให้การกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนภายในอายุความ ๑ ปี นับแต่วันเกิดเหตุ ขั้นตอนส่วนนี้พนักงานสอบสวนหลังรับคำกล่าวโทษแล้วต้องเริ่มทำการสอบสวนตามขั้นตอนที่ ป.วิ. อาญา + พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ กำหนดกรณีหากจะไปขออนุมติศาลออกหมายจับทันทีตามที่ออกข่าวสารต่อสื่อมวลชนได้ไม่ ซึ่งขั้นตอนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน สรุปได้ดังนี้

(๑) เมื่อเจ้าพนักงานจราจร หรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร มีหนังสือส่งเรื่องยืนยันมายังพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ ด้วยเหตุผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถโต้แย้งว่าไม่ได้กระทำความผิดตามใบสั่ง กรณีเช่นนี้ พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวน เจ้าพนักงานจราจรผู้ออกไปสั่ง เป็นผู้กล่าวหา ยืนยัน รายละเอียดตามหนังสือของเจ้าพนักงานจราจร เช่น วันเวลา สถานที่เกิดเหตุ ชื่อ ชื่อสกุล และหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ต้องหา หมายเลขทะเบียนรถของผู้ต้องหา พฤติการณ์โดยย่อ ข้อหาที่กล่าวหา

(๒) พนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานเอกสารที่บ่งชี้ให้เห็นว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองเป็นผู้กระทำความผิดตามใบสั่ง เช่น ต้นฉบับใบสั่ง ภาพถ่าย ภาพจากกล้องวิดีโอวงจรปิดที่บันทึกเหตุการณ์การกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาในใบสั่ง

เข้าสำนวน

(๓) รวบรวมพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๔) เมื่อพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานจนเพียงพอแจ้งข้อกล่าวหาตามใบสั่งแก่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองแล้ว จึงจะออกหมายเรียกให้เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองมาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาได้

(๔.๑) การออกหมายเรียกไปยังเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองต้องเป็นไปตามที่ ป.วิ. อาญา มาตรา ๕๒ ถึง มาตรา ๕๖ ประกอบด้วย ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจากเป็นคดีเพียงเล็กน้อยลหุโทษ ต้องมั่นใจว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้รับหมายเรียกโดยชอบแล้ว และตั้งใจไม่ยอมไปพบพนักงานสอบสวนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งปกติ พนักงานสอบสวนจะต้องออกหมายเรียกและให้โอกาสแก่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองอย่างน้อย ๒ ครั้ง กรณีหากไปขออนุมติศาลออกหมายจับทันทีนั้นหาอาจทำได้ไม่

(๔.๒) หากพนักงานสอบสวนออกหมายเรียกถูกต้องโดยชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๔.๑ และได้ความแน่แท้หนักแน่นว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้รับหมายเรียกโดยชอบและมีเวลาเพียงพอเดินทางไปพบพนักงานสอบสวนแล้ว จึงใจไม่ยอมไปพบ และคดีมีหลักฐานเพียงพอเชื่อได้ว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองน่าจะกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ ในข้อหาตามใบสั่ง พนักงานสอบสวนจึงจะรวบรวมหลักฐานทั้งหมดไปยื่นคำร้องขอต่อศาลแขวงเพื่อพิจารณาอนุมัติหมายจับ ทั้งนี้หากเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองเข้าพบพนักงานสอบสวนและยอมชำระค่าปรับ ก็ไม่อาจขอหมายจับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้

(๕) แม้ศาลอนุมัติหมายจับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองตามที่พนักงานสอบสวนร้องขอแล้วก็ตาม กรณีหากมีการจับกุมเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้ตามหมายจับ เมื่อแจ้งข้อหาตามหมายจับเสร็จแล้ว

(๕.๑) หากเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ให้พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบปรับ โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าพนักงานจราจร^๘

^๘ เหตุเพราะ คดีตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นคดีลหุโทษตาม ป. อาญา มาตรา ๑๐๒ คดีอยู่ในอำนาจเปรียบเทียบปรับของพนักงานสอบสวน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๓๘ ประกอบด้วย มาตรา ๓๗ (๒) และความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นความผิดต่อรัฐ รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๒ (๔) แม้เจ้าพนักงานจราจรจะเป็นผู้พบการกระทำความผิดและกล่าวหาผู้ต้องหา ก็เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ดำรงเจ้าพนักงานจราจรจึงมิใช่ผู้เสียหายตาม ป.วิ. อาญา มาตรา ๒ (๔) ในคดีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยตรง จึงมิใช่ “ผู้เสียหาย” ตามบทบัญญัติ ป.วิ.อาญา มาตรา ๓๘ (๒) ประกอบด้วย มาตรา ๒ (๔) ดังนั้นการเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาในความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พนักงานสอบสวนจึงไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าพนักงานจราจรเสียก่อน หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาได้

(๕.๒) หากเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถให้การปฏิเสธ พนักงานสอบสวนหรือตำรวจ **ไม่มีอำนาจควบคุมตัวหรือคุมขัง เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองตามหมายจับ** เหตุเพราะคดีความผิดตามใบสั่งเป็นคดีลหุโทษ พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เป็นเวลา ๔๘ ชั่วโมงเพื่อทำการสอบสวน พนักงานสอบสวนคดีอำนาจเพียงควบคุมตัวไว้เพียงเท่าเวลาที่จะสอบปากคำเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองเสร็จสิ้นตาม ป.วิ. อาญา มาตรา ๘๗ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๘ วรรคหนึ่งเท่านั้น **กล่าวได้ว่าแม้หมายจับก็ไม่มีอำนาจควบคุมตัวเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในข้อหาตามใบสั่งได้ นั่นเอง**

(๖) พนักงานสอบสวนต้องเร่งสอบสวนและสรุปสำนวนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดผิดฟ้องซึ่งปกติไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้แจ้งข้อหาแก่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครอง

๓.๓ กรณีเจ้าของรถหรือผู้ครอบครอง ไม่ยอมไปพบพนักงานสอบสวน หรือศาลอนุมัติหมายจับแต่จับตัวเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองไม่ได้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ฝ่าฝืน พ.ร.บ. จราจรทางบกฯ ถือว่าคดีขาดอายุความ

(๑) กรณีคดีขาดอายุความ ถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ตาม ป.วิ. อาญา มาตรา ๓๙ (๖) เป็นเหตุให้หมายจับระงับสิ้นไปตาม ป.วิ. อาญา มาตรา ๖๘ กรณีนี้หากพนักงานสอบสวนร้องขอต่อศาลออกหมายจับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองไว้ ต้องทำเรื่องถอนหมายจับออกจากสารบบความประกาศสืบจับ และยุติการดำเนินคดีทันที

๔. กล่าวโดยสรุป

(๑) คดีความผิดตามใบสั่ง กฎหมายถือเป็นคดีความผิดลหุโทษ มีอายุความเพียง ๑ ปี

(๒) การดำเนินคดีกรณีไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎจราจรตามภาพถ่ายจากกล้องวงจรปิด หรือ กล้อง CCTV หรือไม่ ตำรวจหรือพนักงานจราจรต้องให้โอกาสเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองโต้แย้งตามขั้นตอนของ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐ ถึง มาตรา ๑๔๑/๑ เสียก่อน กรณีหากขออนุมัติศาลออกหมายจับทันทีนั้นหาอาจทำได้ไม่

(๓) กรณีตำรวจหรือเจ้าพนักงานจราจรประสงค์จะขอหมายจับต้องเข้ากล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมพยานหลักฐาน และออกหมายเรียกเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองให้มาพบอย่างน้อย ๒ ครั้ง และการส่งหมายเรียกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ป.วิ. อาญา และต้องมั่นใจว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้รับหมายเรียก

แล้ว จงใจไม่ยอมไปพบพนักงานสอบสวนตามที่กำหนด

(๔) ศาล ต้อง พิจารณา ใจ กับ พยาน หลักฐาน ของ พนักงานสอบสวนกล่าวคือพยานหลักฐานต้องเพียงพอเชื่อได้ว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองเป็นผู้ขับขี่รถในวันเกิดเหตุ และจงใจไม่ยอมไปพบพนักงานสอบสวนตามหมายเรียกถึง ๒ ครั้ง ๒ คราว และคดีของพนักงานสอบสวนไม่ขาดอายุความ ศาลจึงจะพิจารณาขออนุมัติหมายจับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครอง ตามที่ร้องขอ กรณีหากขออนุมัติหมายจับตามใจเจ้าพนักงานตำรวจไม่ เพราะศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนในการอำนวยความยุติธรรมทางอาญาแก่สังคม

(๕) แม้ศาลอนุมัติหมายจับแก่เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจ ก็ต้องติดตามตัวเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองมาแจ้งข้อหาให้ได้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันเกิดเหตุ และ แม้จะพบตัวเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถตามหมายจับ ก็ไม่อาจควบคุมตัวหรือควบคุมขังเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้เพราะเป็นเพียงคดีความผิดเล็กน้อย หรือ ลหุโทษ คงได้แต่เพียงสอบถามชื่อนามสกุลและแจ้งข้อหาให้ทราบแล้วต้องปล่อยตัวไป โดยพลัน เท่านั้น

(๖) จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนการขออนุมัติศาลออกหมายจับในคดีความผิดตามใบสั่งไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะกฎหมายมองว่าเป็นเพียงคดีความผิดที่มีโทษเพียงเล็กน้อยและเป็นคดีลหุโทษ จึงกำหนดเงื่อนไขไว้ค่อนข้างเคร่งครัด นอกจากนี้แม้ศาลอนุมัติหมายจับแล้วตำรวจก็ไม่มีอำนาจควบคุมตัวเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองไว้ทำการสอบสวนในข้อหาความผิดลหุโทษ หรือ ความผิดตามใบสั่ง ยิ่งกว่านี้คดีความผิดลหุโทษหรือความผิดตามใบสั่งตำรวจหรือพนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนสอบสวนและส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาและต้องฟ้องเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองต่อศาลภายใน ๑ ปี มิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความ ก็ไม่สามารถดำเนินคดีกับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองได้อีกเช่นกัน

จากขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเพื่อควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจและหรือเจ้าพนักงานจราจรดังกล่าว ประกอบกับการออกหมายจับหรือไม่เป็นดุลพินิจโดยแท้ของศาล ที่กฎหมายให้อำนาจศาลถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ และพนักงานสอบสวนอีกส่วนหนึ่ง และระยะเวลาการดำเนินคดีที่สั้น ประกอบกับตำรวจหรือพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในคดีลหุโทษหรือคดีความผิดตามใบสั่ง ผู้ใช้รถใช้ถนนหรือเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ จึงไม่ควรกังวลกับข่าวที่แพร่ออกทางสื่อสารมวลชนดังกล่าว มากจนเกินไป เพราะการอนุมัติหมายจับเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถในคดีความผิดตามใบสั่ง เป็นดุลพินิจของศาล หากเป็นดุลพินิจของตำรวจไม่

สวัสดิ์ศรีรับ สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอเชิญชวนสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาและผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ในวันศุกร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ วัดภคินีนาถ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยแจ้งความจำนงและโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากเผื่อเรียก ธนาคารออมสิน สาขาเดอะพาร์ค ไอพาร์ค กาญจนภิเษก ชื่อบัญชี เนติบัณฑิตยสภา (กฐินพระราชทาน) เลขที่บัญชี ๐๒๐๓๙๓๓๒๕๖๔๐ สอบถามรายละเอียดได้ที่แผนกประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา โทรศัพท์ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๐

สำหรับผู้ที่ต้องการโอนเงินผ่านธนาคารเพื่อนำไปหักลดหย่อนภาษี สามารถร่วมทำบุญได้ที่แผนกการเงิน กองคลัง ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก เขตตลิ่งชัน กทม. ๑๐๑๗๐ ในวันและเวลาราชการ หรือส่งหลักฐานการโอนเงินร่วมทำบุญได้ที่อีเมล cashier@thethaibar.or.th ครับ

ประกาศสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

เรื่อง การบรรยายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาค ๒ สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ด้วยในการประชุมคณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ครั้งที่ ๔๔๔ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕ มีมติให้สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เปิดบรรยายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ทั้งภาคปกติและภาคค่ำ ระหว่างวันจันทร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องบรรยายกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา

อาศัยอำนาจตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๕๐ วรรค ๔ เลขานุการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา จึงกำหนดรูปแบบการบรรยายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ดังนี้

ภาคปกติ บรรยายวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องบรรยายกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา
(โดยไม่มีการถ่ายทอดการบรรยายและไม่สามารถรับฟังการบรรยายย้อนหลังได้)

ภาคค่ำ บรรยายวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา ๑๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ นาฬิกา
และวันเสาร์เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๒๐ นาฬิกา
ณ ห้องบรรยายกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา
โดยผู้ที่มีความประสงค์จะรับฟังการบรรยายภาคค่ำ ต้องลงทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียม ๑,๐๐๐ บาท
(มีการถ่ายทอดการบรรยายผ่านเว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา (www.thethaibar.or.th) และสามารถรับฟังการบรรยายย้อนหลังได้ ๗ วัน ผู้สมัครจะได้รับรหัสสำหรับเข้าระบบการฟังบรรยายออนไลน์ทาง E-mail หลังชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ๑ - ๒ วัน

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและการบังคับคดีจังหวัด (สคชจ)

สำนักงานอัยการสูงสุด เปิดให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนเพิ่มในวันหยุดราชการ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย การขอตั้งผู้จัดการมรดก การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค การเจรจาไกล่เกลี่ยประนอมหนี้ของระบบและอื่น ๆ โดยสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและการบังคับคดี

จังหวัด (สคชจ) ไกลบ้าน

สามารถติดต่อขอรับบริการ ณ สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนและการบังคับคดีจังหวัด (สคชจ) ทั่วประเทศ ในวันจันทร์ - เสาร์ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. และสายด่วนปรึกษาปัญหากฎหมาย โดยสำนักงานอัยการสูงสุด โทร. ๑๑๕๗ ครับ

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

ปลูกต้นรวงผึ้งเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๖.๔๕ น. นางสาวปิยกุล บุญเพิ่ม นายกเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วย คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ร่วมปลูกต้นรวงผึ้งตามโครงการ “ปลูกต้นรวงผึ้งเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐” ณ บริเวณหน้าอาคารสถานศึกษาและฝึกอบรมเนติบัณฑิตยสภา เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว อีกทั้งเป็นการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีและน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

บรรณาธิการ | กลอง

วันผู้สูงอายุสากล (International Day of Older Persons) ตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม ของทุกปี โดยองค์การสหประชาชาติ (UN) กำหนดขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ หรือ พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผู้สูงอายุให้คนทั่วไปตระหนักถึงการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ผ่านมาว่าท่านทั้งหลาย ได้เคยสร้างคุณประโยชน์คุณงามความดีไว้ให้กับสังคมและประเทศชาติอย่างมากมาย รวมทั้งสรรคสร้างสิ่งที่มีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ให้กับสังคมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยประเทศไทยถูกจัดให้เป็นประเทศที่อยู่ในสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คือมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ ๑๐.๔ และประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ว่าปริมาณประชากรไทยที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐% ของประชากรทั่วประเทศ นั่นหมายถึงประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และการที่ประเทศไทยต้องก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วจะส่งผลให้วิถีชีวิตในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรการออกมารองรับเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “๑ ตุลาคม วันผู้สูงอายุสากล” โดย กฤษฎา บุญยสมิต และ วาสนา เกตุหัง, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การพิจารณาใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา หรือเร่งรัดติดตามให้แก่โรงงานให้เป็นไปตามสัญญา” โดย สิตางศุ์ ตั้งศิริ กล่าวถึง กรณีที่สำนักงาน ศ. มีหนังสือเร่งรัดติดตามให้ผู้รับจ้างแก่โรงงานให้เป็นไปตามสัญญาจำนวน ๒ ครั้งแล้ว แต่ผู้รับจ้างยังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการ กรณีดังกล่าวเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร หากสำนักงาน ศ. จะดำเนินการบอกเลิกสัญญาต่อไป ฯลฯ, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “ผู้เสียหายโดยนิตินัยในความผิดฐานฉ้อโกงกับการให้สินบนเจ้าพนักงาน” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชินนทรลีลา และ วรจักร กันทา กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๕/๒๕๖๓, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “วิเคราะห์ข้อสอบแปลอังกฤษเป็นไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) สอบวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕” โดย ดร.กนก จุลมนต์ เสนอเป็นตอนที่ ๒, บทความ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง โดย รวินท์ ชัยภิวรรักษ์ เสนอเรื่อง “ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ วิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ข้อบรรยาย)” กล่าวถึง ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง (Fault Liability) กับความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) มีความหมายอย่างไร และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้หรือไม่ ให้ยกตัวอย่างประกอบด้วย ฯลฯ บทความเรื่อง “ขั้นตอนการขออนุมัติหมายจับในคดีความผิดตามใบสั่ง” โดย สันติ ผิวทองคำ กล่าวถึง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเพื่อควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจ และหรือเจ้าพนักงานจราจร ฯลฯ ปิดท้ายด้วย “มุขชาว” โดย ประเมศวร์ อินทรชุมนุม

พบกันใหม่เดือนพฤศจิกายน

กฤษฎา บุญยสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย **คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา** จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๓๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงเทพ พิมพ์ลิขตั้ง จำกัด

๕๓/๑๓๒ ถนนพรหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐